

Gissa gåtor

Syftet med undervisningsaktiviteten, som knyter an till artikelns avsnitt om textbyggande, är att eleverna på ett lekfullt sätt uppmuntras att formulera frågor som beskriver dem själva i form av gåtor och som övriga elever ska gissa svaret på.

Varje elev ska skriva en gåta. Idén är att eleverna utgår från beskrivningar av sig själva och skriver ledtrådar som leder fram till gåtans svar. När eleverna skrivit klart sina gåtor kan man lägga dessa i en hög. Sedan kan man dra en gåta i taget och låta klasskamraterna gissa svaret. Gissningarna kan även ske parvis vilket kan leda till ett resonemang.

För nybörjarskribenterna är det lämpligt att läraren modellerar en gåta. Så här kan det se ut när läraren skriver:

Jag har två barn.
Jag har en röd bil.
Jag har en hund.
Jag har blå ögon.
Jag tycker om glass.
Vem är jag?

I exemplet ovan återkommer vissa ord som eleverna ser och läser och sedan skriver som ordbilder. För elever som inte vill eller kan skriva kan läraren själv skriva ”Jag har...” och så kan eleverna rita fortsättningen i stället för att skriva. Läraren kan göra eleverna uppmärksamma på skriftspråkskonventioner såsom versal i början på meningen men också punkt eller frågetecken i slutet. Mellanrum mellan ord kan också uppmärksammas.

För elever som kommit längre i sin skrivutveckling kan leken utvecklas. Även här kan läraren ha förberett en gåta som modelleras. Exempelvis kan det se ut så här:

Jag bor i Sverige. Jag tycker om glass, choklad och köttbullar. Jag tycker också om hundar och att sova länge på morgonen. Det här gillar jag inte: Ärtor, majs, orättvisa. Jag har två barn. Vem är jag?

I exemplet ovan förekommer olika skiljetecken såsom punkt, kommatecken, kolon och frågetecken, vilket är sådant som läraren kan uppmärksamma eleverna på. Ledtrådarna är formulerade från det generella som kan passa in på ganska många personer till det mer specifika som kan härledas till en enda person. Detta innebär att eleverna inte omedelbart kan gissa svaret.